

Владислава Војновић

ХРАБРОСТ У ПОЕЗИЈИ

Мени ауто није поетичан. Макар био бугати Тамаре Лемпицке или гранторино Клинта Истувда. Поетичан ми је бицкл, и то не ови савремени, тркачки, планински, вишебрзински, него класичан, велики женски или велики мушки бицикл какви су постојали пре и после Другог светског рата. Поетично ми је кад се такав бицикл вози по неком чврстом, а неасфалтираном путу, кроз дрворед, а сунце постранце промиче и баца флешеве кроз крошње и осећа се мирис траве, воде и прагова уз пругу. И пруга ми је поетична и возови, додуше не ТЖВ или они јапански на шипки што се крећу брзинама авиона, него опет ови наши старински. Поетична су ми и сва она места поред којих човек пролази седећи у возу и јежећи се у неке сумраке или свитања и постаје свестан пролазности и непознатих судбина које дотиче као што удаљени звук воза дотиче свест људи који у том тренутку живе или умиру у непознатим кућама незнатих градова, а који су тим људима напамет знана свакодневица. Поетични су ми и случајни сусрети у возовима са ћутљивим сапутницима које човек може да анализира и измишља њихове судбине, са брбљивим сапутницима који ништа не решавају, али причају приче и дају савете и после их се човек сећа готово читавог живота. Поетично ми је прављење зимнице, смене годишњих доба, празници, назеби и све ритуалне ствари које се понављају и дају континуетет нашим животима.

То је све тако вероватно зато што сам кукавица. Плашим се горког, пролазног, трагичног, нескладног и отуђености, усамљености, зла и бесмисла. Плашим се и механичког и електронског, аутоматског, које није од природних материјала и пријатно на додир. Током мишљења и певања, што сам увек сматрала за најважније верујући да је човек духовно биће, дакако, морала сам и да живим материјалним де-

лом себе. То ми је у почетку толико тешко падалао да сам као дете пет пута имала упалу плућа, за коју алтернативна медицина каже да није ништа друго до покушај самоубиства потиснут са светлости свести у сенку тела.

Мој покојни професор Живојин Павловић, првенствено својим филмовима, а затим и кроз разговоре, некако је успео да ме намами према увиђању да је смрт извесна, а одвратно неминовно, али да постоји и естетика одвратног. Испоставило се да о естетици одвратног већ знам за десетку, само што сам то крила од света, а и од себе. Тако је онда испало да сам храбра. А храброст је често, нарочито у младости, заправо производ непромишљености. Било како било, храбро и непромишљено упустила сам се у тај себични и груби посао изражавања своје личности где човек даје себи за право да верује да ће то што изражава некога занимати. Теши се човек чињеницом да и њега занимају дела других писаца и филмских аутора, па, ето, што онда и његова дала не би неког занимала.

И тако, од свега што пишем, испало је да сам најхрабрија у поезији. Само пишући песме не правим уступке тзв. тајнама заната или размишљању о ефекту који ћу оставити на читаоца. Најзад, само ми за писање поезије нико не плаћа, па ваљда и због тога мислим да ту имам право да по вољи вадим цигерицу на сто и да не мислим хоће ли се то неком згадити. Па, ево, чак и кад ми се затражи да напишем аутопоетички текст о својој поезији, имам образа да почнем пишући о првом што ми је пало на памет, о аутомобилу!

А факат, аутомобил и аутопоетичност, имају сличности – загађују свет, могу да се покваре, могу да повреде било возача, било путнике, било друге учеснике у саобраћају, могу да служе за параду и као статусни симболи, обично је у њима један човек који не хаје за оне што иду пешке, а овамо се тај себичњак још и жали да је усамљен. Па, тако му и треба кад му је важнији комфор од комуникације, кад мисли да су наоколо лопови, преваранти и манијаци од којих се треба заштитити и кад толико жури да некуд стигне, као да је ствар у циљу, а не у путу и као да и овај, баш овај сад тренутак, није оно што живот јесте. Јесам ли ја возач? Дакако да јесам и то први првцијати у свом генетском низу. Зашто за име божје, кад ми је то толико одурно? Па, зато што сам и савлађивачица стварности, осим што сам песникиња. Шта, зар се тиме хвалим? Наравно да се хвалим, ово је аутоиронија у аутопоетици на животном аутопуту ауторства и аутентичности аутсајдерства!

ВАРКЕ ВЕЛЕГРАДА

„Девојку можеш извући из провинције,
али провинцију из девојке – никада!”

Џоан Колинс

Повремено се, касно ноћу,
пустим улицама враћам кући.
Мирис борова, док се ка солитеру
спуштам низ Дарвинову, разгони страх.
Који не признајем.
Зими – смела бих на скијама
да се суновратим низ стрму, залеђену стазу,
лети – испловила бих из луке каменог града
који обожавам.
Мирис борова.

Повремено, неко од станара солитера
на крову пере тепихе.
Кроз олук допире шум кише
и смирује ми нервозу.
Коју не признајем.
Зими – могла бих да везем сатима,
и читам теоријску литературу док се не смрачи,
лети – истрчала бих да утерам кокошке
и скупим веш за пеглање које не волим.
Шум кише.

Повремено, у собичку солитера,
овако или онако, доживљавам оргазам.
Недокучиво осмишљавање телесности.
Контракције очајања које попушта.
Које не признајем.
Зими – могла бих се удати
и бити најкроткија жена на свету,
лети – могла бих преварити мужа,
а да никад нико о томе ништа не сазна.
Очајање које попушта.

ЈОШ ЈЕДНА ТУЖНА ПЕСМА
О МУШКО-ЖЕНСКИМ ОДНОСИМА
КОЈА ПРЕРАСТА У ЖЕНСКИ РАЗГОВОР

Питам се шта ли то раде феминисткиње. И што ли то раде?
Искључимо ли кокошије слепило, мотиви су крајње нејасни.
Пуцање у мртву рибу? Лингвистичка педантерија?
Борба против оно мало лицемерја које штити полне односе
од пропасти?

Кажемо ли попу „поп”, а бобу „боб”,
просто је као пасуљ,
сви они биће пасуљ!
Само нас добростиве лажи штите
од силне перверзије
потребне за занос и екстазу
док водите љубав са махунарком!
Па нек’ је и стопут чаробна!

Родити дете с бобом,
то мора да је хорор,
то мора да је СФ,
то мора да је понор
на чијој ивици сте се размахале!
С попом је сасвим друга ствар!
Људска бића су, ипак, људска,
док у њихову људскост верујемо.
А попадије су на коњу!
Осталима остаје да кубуре
са декоративним моралним проблемима.
Са шлагом на торти.
А колико је то забавније
од сиротињског пасуљног скроба!
Све остало је и тако
пертиненција и ингеренција жена.

Лепота женске младости је у гледању,
женске старости у одвраћању погледа.
Проблематично је шта радити између.
Но, лепо вас молим, радије трепћите,
но да пуцате у мртву рибу
у сутон и у свитање,

кад је видљивост смањена.
Радије трепћите, но да истерујете мак на конач
лингвистичким чистунством.
Радије трепћите
и маните се ћорава посла с бобом!

Сестро, размисли ко ће с тобом,
ако те већ није брига ко ће са мном!
И не умишљај да икада била си робом!
На хоризонту тамном
спрема се досадна јесен и дуга зима
и једина је срећа да има попова!
Макар их сама правила на мишиће,
и макар ми за то требало пиће
и грдна вера да Бог
баш са мном нешто смера!

ИСКОРАК

Фонтана ди Треви. Искорак из стила – откуд она у мојој песми.
Искорак из реалности: откуд ја на њеној каменој ивици
и моја рука у тој води,
и откуд та туђа
што држи моју да не потоне.

Блистава лепота и тако чиста срећа
да ме већ унесрећује:
неуротично знам да не може да траје.

Пепељуга је ништа
– сиротиња која се на трен обогатила.
Но, мишеви, мишеви су заиста нешто!
Небитни, ситни и сиви,
у сталном страху од мачке,
тад постадоше дивни лакеји.
Са њима саосећам.

Вавилон туриста.
Свако од своје цигле гради кућицу утисака.
Сви смо од крви и меса.
Јапанки се виде гаћице.

Другој се девојци види да има мензис.
Мени се не види ништа.
И никог нема ко би ме могао разумети
да проговорим на свом језику.

Сочно опсујем, за почетак,
и реченицу завршим у себи:
„Да ли је то у реду?“

И онда сам пољубила принца
што ми је уприличило нешто идентитета.
Учиних то као педераст лакеј.
А он је био поносан
на своју храброст, као да га је '39-е
пољубила Лени Рифенштал.
У ствари,
говорећи филмским језиком,
пољубио га је мишји Алиен
распаравши трбух мачке. Тако је било крај Фонтане ди Треви јула '95-е
кад је у Југославији трајао рат.
Ништа није у реду.
Из имена ми се види да сам Српкиња.

КАД СЕ УДАРИШ У ЛАКАТ

О кревет, каду, креденац, па и о писаћи сто!
Зглобом и кожом као ситан, коштуњав орах,
као лица старица,
или вијуге неког мозга
који одбија да мисли,
„Кад се удариш у лакат”,
наш народ каже,
„неко те жели.”,
народ верује.
Као вода у киселину,
бурна узвратна реакција:
ВУК – неприпитомљива сам!
Из лакта мог драгог
орех-дрво стреми у небо,
виле га настањују
и друга митска бића

и тако се силно реси
да му сви греси и касни мразеви
не могу ништа,
а наша деца већ каче љуљашке;
зборане старице насмешене умиру у сну
и постају свеци заштитници женских послова
и порођаја,
да га се мање плашим, да боље мислим белим и сивим масама облака,
мождано вијугавим као кожа на лакту, закривљеним до провидности
бола – извесности земаљског живота, где ни лекови, ни филозофија,
ни вежбе, ни религија, ни блокаде, ни уметност,
не помажу.
Толико га силно желим,
док народ врти главом,
смешка се ласцивно и осуђује.

КАД ПЕВАШ ЗА ТРПЕЗОМ

Од веселости, због nelaгоде, по сећању, без осећања,
пре супе и после супе, одвојено једући супу,
а одвојено супине резанце,
правећи кришом куглице од хлеба,
играјући се ножем,
солећи, и без да пробам:
„Кад певаш за трпезом”,
наш народ каже,
„имаћеш лудог мужа!”
– народ верује.

За народ, с потпуном одговорношћу,
оглашава се бака.
Но, с подељеном одговорношћу, родитељи,
ох, моји родитељи,
сматрају прећутно, па упијам осмозом,
сматрају брбљиво, па разговору никад краја,
сматрају собом самима,
па младост своју амнезијом амнестирам,
да се само у лудих
може наћи непатворена емоција,
као доброта на Самои
или другде,

међу недовољно истраженим дивљацима Трећег света:
о како је то егзотично!
Тако сам певала!
Да се забавим, да се инатим,
да проверим, да намамим емоцију,
да докажем да нисам сујеверна,
да изгубим глас,
да изгубим силно време и сваку жељу
и сваку веру у основну ћелију друштва
и у народ што верује
и још каже „Ожени га да не пјева!”,
специјално у нашој бившој БиХ,
пре рата и после рата,
одвојено се играјући ратом,
а одвојено бурмом,
солећи и без да проба,
правећи јавно куглице од хлеба
кога смо сви страховито гладни, страховито жедни
и жељни луде љубави
и луде сигурности
што нам је, распеванима,
луд муж не пружа.

FLOR DE LA CANELA

Целог живота, као луда,
плашила сам се лудила.
Веровала сам да оно изгледа
тако да лудак види
ствари које не одговарају
ономе што на истим местима,
у исто време,
виде остали.
А испало је
да је то само даровитост.
Обичан таленат.

А лудило,
па то је, изгледа,
у истим стварима које сви виде,
видети баш што и они.

Само, док они једу, пију, спавају
и водили би љубав,
због виђеног
не желети им се придружити.
Нипошто.

Гледам ли пустињу сама,
догађа се да олиста.
У заједништву,
као пијани плота,
морамо да се држимо конвенције
о сваком зрну песка.
И најситније влати траве
уносе страшну збрку, раздор и пад.
Цвет магнолије да и не помињем.
А камоли циметов цвет.

ПЛИВАЧИ ПРЕКО ЛАМАНША

Пазите шта понављате деци,
врачате им!
Клетва мог оца била је:
(Веома брижним гласом,
хиљаду пута) „Остаћеш полуинтелигент!”

Сваких неколико година
покушам поново.
Могуће је да бих то чинила
и сама,
али, да се потенцира мотивација,
те књиге увек ми дају
умни људи.

*Госпођа Даловеј, Џејкобова соба,
Ка светионику...*
И – никад ми не успе!

Можда због врло просте
социјалне дистанце,
јер није човек оно што мисли
него оно што ради,

а шта то богат човек ради
и шта то ради сваки самоубица
нек су им лаке земља и вода,
отрови и жилети и меци,
и нек им је проста себичност
и светлуцави свет идеја,
неговане руке
и атрофирана тела
што се нису развила кроз игру
што се нису учврстила кроз рад
што их нису издала као нас
који с оном количином камења
до последњег трена
свакодневно препливавамо Ламанш!

И док романтично тону,
на таласићима се љуљушка шешир
из ког као мађионичарским триком
искачу зечеви, птице и карте и кажу:
„Глупа си и груба и затуцана!
Радуј се и рађај и ринтај,
и слави сиротињског бога
јер никада досегнути нећеш
снагу спознаје о празнини
и лепоту ламентa над њом.”

Сваких неколико година
стиснем зубе, превазилазим гордост,
трпим увреде,
систематична сам као са варјачом,
као са пеглом,
као у лову на гриње,
као са кожом моје породице
која се скупља на облим угловима каде.
А онда на пола, то је јаче од мене,
склопим књигу.
Не бацам је.

ДВЕ ПЕСМЕ О СТВАРИМА КОЈЕ СУ МИ СЕ ПО ЈЕДНОМ ДЕСИЛЕ

1.

ЈЕДНОМ САМ ЖИВЕЛА САМА

Једном сам, живећи сама,
у рано јутро кренула на туширање.
Буновна – оклизнух се.
И замало не погинух.
И тад, жива и здрава,
као неким чудом,
осетих сву извесност смрти
и сву њену близину,
свакодневну присутност.

Већ сам видела своје голо тело
и како га налазе
тек после недељу дана,
пријатељи.
Мало ми је то било гадно.
А осетих и жалост.
чудну жалост с обзиром да,
живећи сама,
нисам сматрала да је,
у долини суза
и на пренасељеној планети,
живот нека велика ствар.

Запитала сам се, рационално,
па за чим то жалим
кад ми се смрт приближи.
И, као неким чудом,
испливаше две ствари:
што нисам имала деце
и што нисам више писала!

Обрисах тад своје живо и здраво тело,
к томе и истуширано,
и дадох се на посао.

2.

ЈЕДНОМ САМ УПАЛА У КРИЗУ

Не живим више сама.
Имам породицу:
мужа, кћерку, пасторку
и сви живимо у стану моје тетке,
заједно с њом.
Ово је земља у којој и рок-звезде
живе с родитељима.
Више нисам буновна чак ни у сну.
И не долази у обзир да се оклизнем.
А налазе ме и пре него што уђем у каду:
на пренасељеној планети купатило је једно,
а нас петоро.

И знам да ће ускоро смрт кренути да коси.
Тече, тетке, родитеље, мужевљеве и моје...
Односи с претходном генерацијом
у нашој фамилији, такви су да сам тога, ето, свесна.
Знам да је то претерано лепо речено
и зато, за казну, опет се смрт приближава мени.

Опет извесна жалост,
и питање за чим сад.
За морем и за љубављу.
Одувек море је за мене „боље место”,
мада се плашим ајкула.
Љубав је за мене потпуно препуштање,
сасвим неупутно, неодговорно и опасно,
мени недостижно и недозвољено
за којим нисам и нећу посегнути
у пренасељеној долини суза.

И, као неким чудом,
осетих да чезнем за свим
што ће неумитно доћи.
Чудновата радост и кнедла у грлу,
као кад присуствујете ритуалу.

ЂОРСОКАК

Завирите ли некад у колица?
Или у оне носиљке?
Или на телевизији кад показују породилишта?
Било где где се могу видети лица
људи старих тек дан или два?

Све сам сигурнија –
они долазе са Марса,
где год да је Марс и шта год да је!
Кажем „они”, јер ми, одомаћени,
више нисмо оданде.

Они перфектно знају нешто
што ми не знамо
и не можемо да научимо.
Комуницирају телепатски
и још некако.
Вапе за стварима
које не разумемо
јер одувек учимо да не постоје,
и док их мучимо
јадничци се опиру све мање,
а ми се веселимо што им преносимо знање.

Ко год има зрно соли у глави
тог мора туга да опхрва
кад види како прва реч,
а за њом већ цела бујица
и сви ти спретни кораци и покрети
све јаче замагљују сећање
и онемогућавају Марсовцу да се сети
било чега што му је до јуче
било важно и јасно:
Марсовац тако постаје дете –
за све му је још рано,
а за цивилизацију је још једном касно.

И сама сам импортовала једног,
успешно и преуспешно.
Душа ме болела и осећала сам се грешно

што малог анђела претварам у живинче,
што га навикавам на покрете и обичаје,
на можда од свега најгори језик,
затим облачење, спавање, јело,
али на Земљи нам је, зар не, најважније тело.

Без тела на нашој планети нема живота
И зато је свуда и стално
најважније материјално.

Срамота је што од Марсоваца не учимо.
А опет, све је то питање метода,
јер ко свог анђела не уништава,
ко Марсовца не припитомљава,
тај само на кратко има госта
а затим гост брзо оде.
Зна се, пре антисептика и антибиотика
већина их је умирала тј. успевала да се спасе.

И док им данас
гадним вакцинама пелцовано тело расте,
а језик разара фине мреже
великих и лепих знања,
још им понекад прескочи по нешто.
Но то се фанатично игнорише,
то се вешто и педантно брише и скрива,
јер, верује се, сваки анђеоски дар
сем нешто уметности и науке,
распирује жар душевних болести,
поремећених стања свести,
и сијасети дијагноза измишљени су за оне
који материјално не гоне довољно страшно.

До пубертета је тешко, али је пубертет и тежи!
Јер тад вам дете бежи
и измиче контроли и почиње да воли
Бог-зна-шта!
Е, кад коначно постане
полно и социјално и зрело
и спусти му се чело, а бубуљице нестану с лица
кад не види више даље од носа
и од за приплод спремног компатибилца,

тад је Марсовац коначно мртав,
а жив је Земљанин звани Тело
и враћамо се на место
с ког је све почело:
још једна шанса, гушење, отимање,
отпор који новајлиља пружа све мање
и најзад опет зрела јајна ћелија
или сперматозоиди,
то смелија јединка колико више материје
у свом власнишву види,
и опет, и опет у бескрај
јер само се понавља крај,
увек и увек као што је први пут било,
једном погођен, ћорсокак постаје правило.

КЛИЗАВИЦА

Она је већ велика.
Она више није мала.
Њој је скоро дванаест.
Да припадамо цивилизацијама
које славе зрелост
имала би ускоро
прву причест, Бар мицву, обукла би бурку
или шта већ све институционално одваја детињство
од оног што потом бива
код оних који разликују пре и после.

Но, овде се без помпе
тек убеђењем и практикантством
немом препоруком
и речитим примером одозго
слави вечито малолетство.
Пунолетан је краљ, цар, Тито,
врховни војник, полицајац, поп.
Председник није, као што није нико
док му је отац жив.
А она није блесава,
она чује, види и њуши,
упија осмозом.

И зато, један дан
корачајући преко срушеног дебла
што води с једне стране
на другу страну
романтичне баруштине,
у њеној дванаестој години,
нога јој се оклизне,
због хлореле, малене водене алге,
она зна, учили су из биологије,
и, она се стропошта.
Не повреди се, само се искваси
уплаши, а затим охрабри – није страшно.
И мама каже да није страшно.

И зато, други дан, у школи,
излазећи за време часа са часа,
као велика,
и трчећи школском ходником као мала,
она се оклизне по мокром поду,
због смањене силе трења,
она зна, учили су из физике,
и због инерције и гравитације,
пада уназад, удара главом,
и ломи кључну кост.
После првог шока,
страха, бола, и стављене имобилизације,
она види да није страшно.
И мама каже да није страшно.

Па, кад ће, до ђавола,
већ једном бити страшно!
Кад ће тај прави живот,
кад кобне одлуке,
језиви догађаји,
непоправљиве грешке и ужасне последице.
А можда је живот прича
за децу предшколског узраста,
можда су крајеви увек *Disney*,
можда су садржаји увек *Winnie Pooh*,
можда је идеологија увек *Le Petit Prince*.
А права страхота тек у препричавању?
„Мама, ја нећу у школу, тешко сам повређена!”

Ниси, душо, иди у школу,
биће ти тешко да надокнадиш
оно што нема потребе да пропустиш.
У свему ћу ти помоћи,
за десет дана
биће као да ништа није било,
видећеш...

„Мама, ти си најгора мајка на свету,
тешко сам повређена,
морам да останем код куће,
сви који се сломе остану код куће,
играћу се на компу,
гледаћу ТВ,
спаваћу дању,
блесићу се ноћу,
сви тако раде...
Већ сам велика,
зар нисам!”

Јеси, али иди у школу јер...

Врисак: „Ако ја будем терала своје дете
да иде у школу сломљено, ти ме убиј!
Убиј ме!”

И да не бих умрла
кажем добро, кажем не мораш у школу,
не иди, ради како мислиш да треба,
организуј се сама,
велика си.

А на то други врисак. Јачи:
„Хоћу у школу,
молим те, одвези ме у школу,
помози ми,
била сам блесава кад нисам хтела,
не знам шта ми је било,
што те нисам сушала,
два минута раније била сам мала,
сада схватам...”
И тешки, претешки плач.

А ја осећам како се круним.
Као кречњак под зубом времена,
као мапа кроз историју,
као увид наливен адреналином.
Моја мила, моја најдража,
моје све и још мало више од тога,
моје мицкаво маче,
мој бицикл и ролери,
и језеро и врбе и небо,
и музика и филмови и награде,
и нес-кафа и виски и *dunhill* цигарете,
и трешње и зелени ораси и расо',
и пешчане плаже и топла вода
и водене бојице и мирис књига,
и глина за вајање и бресква у цвету
моја кћи, ох, моја кћи,
она хоће што народ хоће:
да буде велика,
али да други преузме одговорност
пуштајући је:
„Па, мама ме пустила да не идем у школу”,
као „Енглезима је требало да Србија уђе у рат...”,
или, мало касније, „Била је то одлука Коминтерне...”
или данас „Европа то тражи од нас...”
Или да је други силом натера:
„Морам, мама ме тера у школу...”
терају глупе међународне конвенције,
досадне повеље, европски прописи...
Сви људи су смтрни.
Сократ је човек.
Дакле, моја љубав хоће да ми буде Србија,
мени, која не знадох за границе
и не знадох за посебно,
само за опште и појединачно,
тако ми се, ето, коначно
утерује патриотизам.

ЦРНОМОРСКИ СЛИВ

Дунав је сребрн у даљини.
Дунав – јер, хтела-не хтела,

припадам географији,
припадам сливу;
сребрн – јер свиће,
јер ме буди неуродерматитис,
свраб за писање;
у даљини – јер нисам Карвер,
да, срећом нисам Рејмонд,
па да приђем тој реци,
да пецам, посматрам, патим,
да задрхтим,
уклопљена у ток усамљености
као и други пецароши
пре и после мене,
пецароши некада негде,
или увек и свуда,
у вјеки вјекова, амин.

Док моја породица спава
као све срећне породице,
док не крене Толстојева јава
која нас разликује од других,
с ужасом увиђам да Дунав,
мајку му сребрну и преварантску,
тече у Црно море.
Одвлачи ме од једре телесности
песка, соли, борова,
лаванде, зрикаваца, вина и циститиса
моје јадранске младости;
одвлачи ме од складне духовности
античких богова и хероја
и уредног причања приче
моје егејске зрелости;
ох, одвлачи ме у Румунију и Бугарску,
које сам снисходљиво прихватала
као културна, одмерена кокошка
што при поздраву љуби ваздух,
а не образе својих ближњих,
као отмена ћурка која, ето, дозвољава
да постоји и оно што је се не тиче,
као гуска убеђена
да само треба раширити крила
да би се одлетело са буњишта.

Избија сат на цркви.
Сребрни звук звона примерен је објави:
сребру је одзвонило.
Дунав је сад тамно сив
и изгледа да је ближе.
Ових ћу дана, видим и сама,
сићи на воду, забацити штапове.
А кад стигнемо до црног,
да ли је утопистички надати се
барем светлуцању звезда,
или флуоресценцији некаквог планктона,
или барем рефлексном светлуцању
с унутрашње стране капака?
Ко не верује у чуда
тај није рационалан, зар не?!

МАЛА ЦРНА ХАЉИНА

Одувек знам
љубав се не може захтевати.
Ничија љубав
не добија се по команди.
Ни мушка, ни женска, ни дечја.
Ни материна.
Поготово не материна.
Ако је нема,
ако је више нема,
или је никад није било,
немаш ти ту много шта.
Стиснеш зубе и трпиш.
Док имаш зубе.
После стискаш шта имаш
и ломиш.
Или се, зубат ил безуб,
окренеш и одеш.
што обично због нечег не може:
обично због осећања сопствене кривице,
већином фантомске.
А још обичније, зато што није ред,
већином фантомски.
А најобичније, зато што куд год одеш

себе носиш као пуж кућицу,
већином ломљиву и стварну.
Или као пуж голаћ
пужеш носећи несаломиво
одсуство.

ЗНАКОВИ

Дуго пошто је истекло време посете
једна релативно ситна жена
изашла је из једне релативно велике болнице
и запутила се
онамо куда је требало да иде
мада није ходала ефикасно,
него је само ређала ногу пред ногу.

На раскрсници Футошке и Цара Душана,
а могле су то бити било које две улице
било ког града
тог такозваног савременог Запада
где људи у зрелом добу,
а и пре зрелог доба,
често пуштају да им живот клизи кроз прсте,
не виде и не чују,
мада их све дозива, вуче и нутка,
а онда, у дубокој старости
кад је време пустити једно по једно,
они желе још и очајнички стискају прсте
и грчевито гутају шаке пуне таблета,
грчевито грабе живот
који им сад прво лепо,
а затим све грубље
објашњава да има преча посла
на другом месту.

Дакле, на раскрсници две велике,
улице такозваног савременог Запада,
на свим семафорима за пешаке
било је црвено светло
и та је саобраћајна ситуација трајала,
и трајала,

или се то тако учинило оној ситној жени
којој се никуда није журило,
али је по рефлексу савременог Запада
желела да пређе пут.
И онда је бризнула у плач
узимајући црвена светла за знак,
за објаву нерешивости,
за своју сопствену немоћ
да донесе одлуку мимо функционишућег
или поквареног система сигнализације,
да претрчи на црвено.

Онда се упалило зелено светло.
Један је пешачки прелаз био отворен,
па је жена кренула туда,
насумично, не бирајући, пристајући.
Бришући сузе, наставила је
да ређа ногу пред ногу.
На тротоару је угледала новчић,
сагнула се и подигла га.
Па нешто даље још један новчић.
И тако три комада
у шетњи од пар километара.
Биће пара, довикивао јој је традиционални Запад,
а може бити и Исток
јер исток није био далеко од тог града,
те болнице,
оне раскрснице.
Не, не, одмахнула је жена руком,
не значи то ништа друго
осим да сам дуго ходала погнуте главе.
Ма, будало, раздрао се живот,
и погнутим главама дајем шансу!
Некад је дајем баш погнутима!

Жена је оћутала питање о бесмислу материјалног,
о западним винерима и лузерима,
о источној пари на пару, а уши на фукару
и тако даље.
Климнула је главом том животу
који, за разлику од њеног оца,
није сматрао да је новац прљав,

већ да је свеколики проток енергије
и ко зна чега све не.
И онда се, као да није сва своја,
заклела на сав глас,
мада су је загледали неки пролазници,
један бициклиста и један пас,
да ће од сада држати живот како треба,
а да ће га,
кад дође време
пустити драге воље.

Не знамо шта је било с том женом,
јер није наше да знамо више него што видимо
и чујемо у пролазу.